

Povinně volitelný seminář T286 Pastorační práce v životním cyklu

Vyučující: Petr Jandejsek, Alois Křišťan

Kontakt: jandejsek@jabok.cz, kristan@jabok.cz

Zimní semestr 2014/15, druhý ročník

Cíl předmětu

V předmětu se studenti seznámí s možnostmi pastoračního doprovázení v církevních i občanských komunitách. Doprovázení bude strukturované podle fází životního cyklu.

Znalosti a dovednosti

- student umí popsat základní významné momenty životního běhu člověka
- zná vybrané formy pastoračního doprovázení vycházející z křesťanské tradice (např. svátosti, modlitba, liturgie, práce s Biblií)
- učí se používat formy křesťanského doprovázení v různých etapách životního běhu
- učí se využívat pastorační doprovázení v různých typech křesťanských a občanských komunit

Metody práce v předmětu

- přednášky vyučujících
- praktická zkušenost studentů v pastoračně relevantních situacích
- semináře vedené skupinou studentů – podle jednotlivých témat
- diskuse

Stručná charakteristika předmětu

Předmět sleduje životní cyklus člověka jako jedince, případně jeho rodiny, blízkých a jeho širší komunity. Soustředí se především na významné opakující se životní situace, jako jsou např. křesťanské svátky, ale i neočekávané, radostné či smutné situace, a představuje je ve spojení s duchovními zdroji posily či inspirace, které v jejich souvislosti nabízí křesťanská tradice víry. Interpretace z křesťanské tradice se pokusí jít za hranice „církevního světa“, a vzít tak vážně služebný a svátostný charakter církve ve světě (srov. Gaudium et spes, Lumen Gentium, Evangelium Gaudii). Předmět vyjde z příslušných základů a metod praktické teologie a bude se soustředit na vybrané momenty významně utvářející životní běh člověka. Představení témat a problémů životního cyklu, stejně jako jejich zvládnutí, vyjde ze zkušenosti účastníků předmětu a bude doplněné vstupy vyučujících, které budou těžit zejména z praktické teologie, ale i z dalších oborů.

Témata

1. Životní cyklus, pastore, komunita, symbol (identita komunitního pastoračního pracovníka)
2. Rituální jednání (čas všední a sváteční, prostor posvátný a profánní)
3. Životní cyklus z perspektivy lidí se znevýhodněním/na periferii
4. Dětství
5. Adolescence
6. Postadolescence, mladá dospělost
7. Střední dospělost
8. Pozdní dospělost, počátek stáří (třetí věk)
9. Stáří
10. Umírání
11. Závěrečná diskuse

Požadavek na zápočet

1. 80% účast na seminárních setkáních, povinně na prezentaci své skupiny
2. skupinová prezentace v hodině (délka cca 30 min.)
 - 1) popsat vybranou životní situaci z hlediska potřeb člověka (využít teorie životního cyklu)
 - 2) popsat (argumentovat), jak může pastorační práce (stručně vyjádřit, co či jak rozumím pastorační) odpovědět na dané potřeby člověka; jako součást pastorační práce popište nebo navrhnete rituál, který provází člověka vybranou životní situací
 - 3) uvést údaje ze strukturovaného rozhovoru s konkrétním člověkem, který se setkal s pastorační prací týkající se uvedené životní situace
 - 4) vlastní zhodnocení teorie (bod 2) a praxe (bod 3)

Poznámky

- ✓ Bez vstupních předpokladů.
- ✓ Předmět se koná v pondělí od 12,00 v uč. č. 4.

Povinná četba (texty dostupné na ISu v Učebních materiálech)

Životní cyklus: Erikson, E. H., Osm věků člověka.

Pastorace: Opatrný, A., Pastorační péče v méně obvyklých situacích.

Pastorace a marginalizovaní: Šimonovská, C., Sociální rozdíly v obci z pohledu farářky.

Symbols a rituály: Kunetka, F., Úvod do liturgie svátostí.

Další literatura

Alan, Josef, *Etapy života očima sociologie*. Praha: Panorama, 1989.

Baštecká B.: Obřady - rituály. In: Baštecká B. a kol.: *Psychosociální krizová pomoc a spolupráce*. Učební text ETF UK, Praha 2011 Dostupné též on-line <http://www.dlouhacesta.cz/cz/leve-menu/prvni-pomoc/prectete-si/obrad-y--ritualy--phdr.-bohumila-bastecka/c592>.

Čejková, M., *Principy komunitního vzdělávání a jejich aplikace v projektech rozvojové pomoci*. Magisterská práce na FF UK Praha, 1999.

Drobík, Tomáš, *Rituály v pastorační*. Vikářská práce. ČCE, Praha, 2002.

Duda, Mirón – Smělý, Igor, *Spiritualita, náboženstvo a adolescent*. Prešovská Univerzita v Prešově, 2013.

Dvořáková, Jitka, *Životní běh*. Skripta. Zdravotně sociální fakulta JČU, České Budějovice, 2006.

van Gennep A., *Přechodové rituály*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 1997.

Havlíková, J., „Věk v sociologické teorii: Perspektiva životního běhu.“ *Sociální studia* 1-2: 179-200, 2007.

Hendry, L.B. – Kloep, M., *Lifespan Development. Resources, Challenges and Risks*. Andover: Centage leasing EMEA, 2002.

Holms, Nils, *Úvod do psychologie náboženství*. Praha: Portál 1998.

Kövero, Štefánia, *Sociológia životného cyklu*. Bratislava: Občianske združenie Sociálna práca, 2003.

Perkin, J., *A Quiet Revolution. Meeting Human Needs Today*. Marshall Pickering 1976.

Schweitzer, F., *The Postmodern Life Cycle. Challenges for the Church and Theology*. St. Louis: Chalice Press, 2004.

Smart, Julie, *Disability Across the Developmental Life Span*. New York: Springer Publishing Company, 2012.

Smul, M.W.: Pozitivní rituály a kvalita života In: Imber-Black, E. & Roberts, J. (1992). *Rituals for our times: celebrating, healing, and changing our lives and our relationships*. New York: Harper Collins. Překl. Bryndová B. Dostupné on-line <http://www.kvalitavpraxi.cz/zpravodajstvi/pozitivni-ritualy-a-kvalita-zivota.html>.

Steinberg, Laurence a kol., *Lifespan Development: Infancy Through Adulthood*. Wadsworth: Centage Learning, 2011.

Vernerová, M., *Životní běh a způsoby jeho zkoumání*. Bakalářská práce na FSS MU Brno 2009.